

ספר אלה הדברים

כתב הרב רבנו משה בן נחמן וזכרנו לבקרה: ענין הספר הזה ידוע שהוא משנה בתורה, נחור בו משה רבנו עליו השלום לדור הנקנס בארץ לב מצוות התורה הצריכות לישראל, ונהיר אותם עליהם אזהרות מרבות ונפחידם הרבה בעושים, ופעמים יוסיף בהן באור בקצתם; אבל בכל מצוות הפהנים לא ידבר ולא יוסיף אזהרה, שהפהנים זריזין הם.

ועוד יוסיף בספר הזה קצת מצוות שלא נזכרו קלל, כגון היבום, ודין מוציא שם רע, ודין גרושין באשה, ועדים זוממין, וזולתם; ואין ספק כי רצו גאמרו למשה בסיני או באהל מועד בפניה הראשונה, כי בצרכות מואב לא נתחדש לו אלא דברי הבריה, באשר נתפרש בו; ועל כן לא נאמר בספר הזה "נדבר יי אל משה לאמר", "צו את בני ישראל", או "דבר אל בני ישראל ויאמרו אליהם" מצנה פלוגית. עד כאן.

וזה שלא הזכירו אלה המצוות בספרים הראשונים כמו שאר המצוות, אל תתמה בדבר, אחר אמרם וזכרונם לבקרה בבמה מקומות "אין מקדם ומאחר בתורה".

ושרש ענין זה לפי הדומה, כי התורה תכלול כל התקמות, מלבד פשט ענגייה

המתקנים ניסודות מצוותיה התוקנים; ואפשר כי מפגיגו צריך להיות פרושיותיה ואותיותיה במקום שהם, והכל מכון מאת אדון התקמה ברוך הוא; וזה טעם מספיק.